

XII. Wytyczne do aktualizacji gminnych programów ochrony środowiska

Przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) obligują organ wykonawczy gminy do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska. Obowiązek ten został nałożony w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Ustawodawca określił wymagania, jakie muszą zostać spełnione w tego rodzaju dokumentach. Do obligatoryjnych składników opracowania należy więc zaliczyć:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Ponadto gminne programy ochrony środowiska powinny uwzględniać indywidualne cechy środowiska na danym obszarze, występujące lokalne zagrożenia, a także zapisy gminnych dokumentów strategicznych. W związku z tym przy sporządzaniu programów na szczeblu gminnym wskazane byłoby przeprowadzenie wnikliwej analizy stanu środowiska – diagnozy oraz sformułowanie najważniejszych zagrożeń środowiska w danej gminie. W dalszej części programu należy przedstawić, zgodnie z wymogami prawa, priorytety i cele ekologiczne w ramach których wyodrębnia się zadania pozwalające na osiągnięcie zakładanych celów. W harmonogramie zadań winny znaleźć się przede wszystkim zadania własne gminy, skierowane m. in. na realizację obowiązków wynikających z przepisów prawa i zgodne z kompetencjami wójtów i burmistrzów (m.in. z ustawy o ochronie przyrody, ustawy Prawo wodne, Prawo ochrony środowiska, ustawy o planowaniu przestrzennym). W programie mogą zostać zamieszczone także zadania koordynowane, czyli pozostałe zadania realizowane i finansowane przy udziale innych jednostek samorządu terytorialnego i instytucji. Wszystkie zadania winny być w miarę możliwości szczegółowo opisane poprzez określenie terminu realizacji, kosztów wykonania i źródeł finansowania.

Zależność pomiędzy programami ochrony środowiska a programami sektorowymi (np. programami gospodarki odpadami) wynika z charakteru tych aktów. Zadaniem programów sektorowych jest aktywizacja poszczególnych podmiotów oddziałujących na środowisko do podjęcia określonych działań, bez nakładania obowiązków i przyznawania uprawnień. Nie ma bezpośrednich zależności między gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi programami ochrony środowiska, jednak w celu uzyskania najlepszych rezultatów, programy opracowywane na różnych szczeblach samorządowych winny być spójne i w ramach posiadanych kompetencji wyznaczać podobne cele.